

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Stanisław Stankiewicz

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **K.F.**

skazanego wyrokiem łącznym

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 13 listopada 2024 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

na niekorzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 20 października 2023 r., sygn. akt II K 957/23

**uchyla zaskarżony wyrok łączny i przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kaliszu.**

Paweł Kołodziejski Anna Dziergawka Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kaliszu wyrokiem łącznym z dnia 20 października 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 957/23, po rozpoznaniu sprawy K.F., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 10 października 2019 r., w sprawie o sygn. akt II K 1040/19 za czyn z art. 263 § 2 k.k. popełniony w okresie od 2013 r. do 16 marca 2019 r. na karę 100 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda stawka;
2. Sądu Rejonowego w Turku z dnia 7 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt II K 84/21 za czyny z art. 180a k.k. popełnione w dniach 21 stycznia 2021 r., 25 stycznia 2021 r. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 1 roku ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w rozmiarze 30 godzin miesięcznie, orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat;
3. Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 4 sierpnia 2021 r., w sprawie o sygn. akt II K 759/21 za czyny z art. 180a k.k. popełnione w dniach 17 marca 2021 r., 21 marca 2021 r., 31 marca 2021 r., 11 maja 2021 r., 31 maja 2021 r., 3 czerwca 2021 r. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 200 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda stawka, orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat;
4. Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 22 czerwca 2022 r., w sprawie o sygn. akt II K 317/22 za czyn z art. 180a k.k. popełniony w dniu 14 maja 2021 r. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 3 lat;
5. Sądu Rejonowego w Turku z dnia 7 kwietnia 2022 r., w sprawie o sygn. akt II K 12/22 za czyny z art. 244 k.k. i 180a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniach 7 sierpnia 2021 r., 17 sierpnia 2021 r., 31 sierpnia 2021 r., 12 września 2021 r. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 lat;
6. Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 17 stycznia 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 31/23 za czyn z art. 244 k.k. i 180a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 7 września 2022 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w rozmiarze 20 godzin miesięcznie, orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat;

7. Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 25 stycznia 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 438/22 za czyn z art. 244 k.k. i 180a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 3 września 2021 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat

orzekł:

1. na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k. i art. 86 § 1 w zw. z art. 4 § 1 k.k., w miejsce kar pozbawienia wolności opisanych w punktach IV. (II K 12/22), V. (II K 317/22), VII. (II K 438/22) wymierzył skazanemu K.F. karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 63 § 1 k.k. i art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okres od 6 marca 2023 r. do 2 września 2023 r. oraz okres odbywania kary w sprawie o sygn. akt II K 317/22, od 2 września 2023 r.;
3. na podstawie art. 90 § 2 k.k. i art. 42 § 1a pkt 1 i 2 k.k. w miejsce orzeczonych w punktach IV. (II K 12/22) oraz VII. (II K 438/22) zakazów prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzekł zakaz kierowania wszelkimi pojazdami mechanicznymi na okres 7 lat;
4. na podstawie art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie umorzył postępowanie;
5. zwolnił skazanego od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 28 października 2023 r. W sprawie nie sporządzono pisemnego uzasadnienia rozstrzygnięcia.

Kasację od tego wyroku, na niekorzyść skazanego K.F., wywiódł Prokurator Generalny zarzucając:

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku łącznego naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego - art. 410 k.p.k. i art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. oraz art. 85 § 1 i § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r.), polegające na pominięciu przez sąd wynikających z materiału dowodowego okoliczności, co do rodzaju i wysokości orzeczonych wobec K.F. kar wymierzonych wyrokami: Sądu Rejonowego w Turku z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 12/22 i Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 25 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 438/22 i błędnym przyjęciu - zarówno w komparycji,

jak i sentencji wyroku łącznego - że pierwszym z wymienionych orzeczeń wymierzono skazanemu karę 1 roku pozbawienia wolności, zamiast 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś drugim wymierzono karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, zamiast karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych po 20 zł każda w następstwie czego doszło do wadliwego ich połączenia z karą 2 miesięcy pozbawienia wolności (z wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 317/22) i w ich miejsce orzeczenia kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a więc w wysokości przewyższającej górną granicę sumy kar jednostkowych faktycznie wymierzonych skazanemu;

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku łącznego naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, to jest art. 410 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. i art. 572 k.p.k. oraz art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i § 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r.), polegające na pominięciu przez sąd wynikających z materiału dowodowego okoliczności, związanych z wykonaniem przez K.F. orzeczonych wobec niego środków karnych (w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych), wyrokami o sygn. akt: II K 84/21 - 2 lata zakazu, II K 759/21 - 3 lata zakazu, II K 317/22 - 3 lata zakazu, II K 12/22 - 4 lat zakazu, II K 31/23 - 5 lat zakazu i II K 438/22 - 3 lata zakazu i błędnym przyjęciu, że skazany nie wykonał jedynie dwóch z nich, a następnie połączeniu zakazów „orzeczonych w punktach IV. (II K 12/22) oraz VII. (II K 438/22)” komparycji wyroku, a w ich miejsce wymierzeniu łącznego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 7 lat, a następnie bezzasadnym umorzeniu postępowania w pozostałym zakresie w sytuacji, gdy w dniu wyrokowania nie został wykonany żaden z sześciu orzeczonych wobec skazanego środków karnych, nadających się do połączenia.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku łącznego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kaliszu, w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Oczywista zasadność zarzutów kasacyjnych, prawidłowo wykazujących

rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku łącznego naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, wynika z faktu nieuwzględnienia przez sąd *meriti* zmieniających orzeczeń Sądu Okręgowego w Koninie, jako sądu II instancji. I tak wyrok Sądu Rejonowego w Turku z dnia 7 kwietnia 2022 r., w sprawie o sygn. akt II KK 12/22 (pkt V komparycji wyroku), został zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 26 sierpnia 2022 r., sygn. akt II Ka 192/22. Także wyrok Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 25 stycznia 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 438/22 (pkt VII komparycji wyroku), został zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 19 maja 2023 r., sygn. akt II Ka 109/23. W związku z powyższym w komparycji zaskarżonego wyroku łącznego doszło do wadliwego opisanie kar i środków karnych podlegających łączeniu, a następnie do połączenia kar, które zostały usunięte z obrotu prawnego, a zatem nie podlegały łączeniu.

Trzeba przy tym dodać, że sąd *meriti* procedując w przedmiotowej sprawie dysponował pełnym materiałem dowodowym. Tymczasem wbrew treści wydanych orzeczeń, błędnie przyjęto, iż w sprawie Sądu Rejonowego w Turku o sygn. akt II K 12/22 wymierzono skazanemu karę 1 roku pozbawienia wolności, gdy po zmianie dokonanej przez sąd odwoławczy, powinna to być kara 6 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto błędnie przyjęto, że w tej samej sprawie orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 lat, gdy powinien to być okres 4 lat. Także w sprawie Sądu Rejonowego w Koninie w sprawie o sygn. akt II K 438/22 błędnie przyjęto, że skazanemu K.F. wymierzono karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, gdy po dokonanej zmianie, wymierzono mu karę grzywny w wysokości 200 stawek po 20 złotych każda.

W następstwie błędnych ustaleń doszło do wadliwego połączenia niewymierzonych kar pozbawienia wolności ze sprawy II K 12/22 oraz ze sprawy II K 438/22 z karą 2 miesięcy pozbawienia wolności (z wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 317/22) i w ich miejsce orzeczenia kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a więc w wysokości przewyższającej górną granicę sumy kar jednostkowych faktycznie wymierzonych skazanemu. **Kara wymierzona przez sąd I instancji, która została następnie zmieniona przez sąd odwoławczy, jako kara usunięta z obrotu prawnego, nie stanowi kary wymierzonej skazanemu i tym samym nie podlega łączeniu na**

podstawie art. 85 § 1 k.k.

W tej sytuacji należało podzielić pogląd skarżącego, iż przedstawione uchybienie sądu stanowiło rażącą obrazę prawa procesowego w postaci art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k.

Rację ma także skarżący podnosząc, że w wyniku przedstawionych błędów podstawą rozstrzygnięcia stały się okoliczności nieznajdujące odzwierciedlenia w zebranych i ujawnionych w sprawie materiale dowodowym, a opisane uchybienia sądu miały charakter rażącego naruszenia prawa procesowego, to jest art. 410 k.p.k. i art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. Konsekwencją naruszenia wskazanych przepisów prawa procesowego było rażące naruszenie prawa materialnego w postaci art. 85 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r.

Jak słusznie wskazuje skarżący, w sprawie doszło także do rażącego naruszenia prawa w zakresie wymierzenia w punkcie 3 wyroku zakazu kierowania wszelkimi pojazdami mechanicznymi przez okres 7 lat. Istotna jest wszakże okoliczność, że utworzonym węzłem łącznego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych nie objęto wszystkich tożsamyh, niewykonanych środków karnych, będących przedmiotem analizy sądu, wymienionych w części wstępnej wyroku łącznego. Z analizy akt sprawy wynika, że wobec K.F. prawomocnie orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych wyrokami:

- Sądu Rejonowego w Turku z dnia 7 lipca 2021 r., sygn. akt II K 84/21, na okres 2 lat,
- Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 4 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K 759/21, na okres 3 lat,
- Sądu Rejonowego w Turku z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 12/22, na okres 4 lat,
- Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 317/22, na okres 3 lat,
- Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 17 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 31/23, na okres 5 lat,

- Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 25 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 438/22, na okres 3 lat.

Podkreślić trzeba, że z materiałów sprawy wynika, że żaden ze wskazanych środków nie został wykonany na dzień wyrokowania, to jest 20 października 2023 r., a więc wszystkie one nadawały się do połączenia i utworzenia łącznego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, zgodnie z treścią art. 43 § 2 k.k., obowiązuje od uprawomocnienia się orzeczenia, jednakże nie biegnie w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, chociażby za inne przestępstwo (art. 43 § 2a k.k.), co miało miejsce w przedmiotowej sprawie.

W tej sytuacji oczywistym jest, że objęcie łącznym zakazem prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych tylko dwóch z sześciu środków karnych, a tym samym bezzasadne umorzenie postępowania w pozostałym zakresie stanowiło rażącą obrazę prawa procesowego i materialnego w postaci art. 410 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. i art. 572 k.p.k. oraz art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 k.k.

Zgodnie z treścią art. 90 § 2 k.k. w razie orzeczenia za zbiegające się przestępstwa zakazów tego samego rodzaju, sąd stosuje odpowiednio przepisy o karze łącznej. Nie jest zatem możliwe pominięcie w orzeczeniu łącznego środka karnego, zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, jeżeli podlega on łączeniu. Błędne jest umorzenie postępowania na podstawie art. 572 k.p.k. w zakresie tylko części orzeczonych zakazów lub obowiązków tego samego rodzaju, albowiem przepis ten ma zastosowanie tylko wtedy, jeżeli wobec skazanego nie ma możliwości połączenia żadnych środków karnych (zob. wyrok SN z dnia 21 sierpnia 2019 r., III KK 546/18).

Z tego też powodu, zasadnym jest twierdzenie Prokuratora Generalnego, że wyrok sądu *meriti* zapadł z rażącym naruszeniem przepisów wskazanych w zarzutach kasacji, które rzutowało na treść zaskarżonego wyroku. Dlatego też orzeczenie to należało uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kaliszu, który procedując w przedmiotowej sprawie

uwzględni całokształt materiału dowodowego i rozstrzygnie zgodnie z wymogami materialnymi i procesowymi, wskazanymi w uzasadnieniu niniejszego orzeczenia.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Paweł Kołodziejski

Anna Dziergawka

Stanisław Stankiewicz

WB]

[a]